

Кабінет Міністрів України розширив дію порядку здійснення державних страхових виплат у разі інвалідності або смерті медичних працівників через професійну хворобу COVID-19 на студентів-медиків V і VI курсів, інтернів, залучених до боротьби із коронавірусом SARS-CoV-2 державними і комунальними закладами охорони здоров'я.

Відповідні зміни до постанови «Деякі питання надання страхових виплат у разі захворювання або смерті медичних працівників у зв'язку з інфікуванням гострою респіраторною хворобою COVID-19, спричиною коронавірусом SARS-CoV-2» від 17.06.2020 № 498 Уряд вніс на своєму засіданні сьогодні, 09 грудня.

Нагадаємо, зазначені страхові виплати здійснюються через Фонд соціального страхування України за кошти державного бюджету.

Крім того, рішенням Уряду до переліку документів, необхідних для призначення Фондом виплати, додано довідку про результати визначення ступеня втрати професійної працездатності у відсотках, потреби у наданні медичної та соціальної допомоги, яка видається медико-соціальною експертною комісією.

Станом на сьогодні ФССУ профінансовано державні допомоги у разі смерті внаслідок профхвороби на COVID-19 для родин двадцяти п'яти медичних працівників на загальну суму 39 412 500 гривень. Розмір допомоги для кожної родини становить 1 576 500 гривень.

Для шести медичних працівників, яким встановлено інвалідність, що настала внаслідок гострого профзахворування на COVID-19, Фондом профінансовано державні одноразові страхові виплати. Залежно від встановленої групи інвалідності, їх розмір становить:

- для осіб I групи інвалідності – 400-кратний розмір прожиткового мінімуму для працездатних осіб, установлений на 01 січня календарного року, що складає 840,8 тис. грн;
- II групи інвалідності – 350-кратний розмір прожиткового мінімуму для працездатних осіб – 735,7 тис. грн;
- III групи інвалідності – 300-кратний розмір прожиткового мінімуму для працездатних осіб – 630,6 тис. грн.

Звертаємо увагу, що станом на 09.12.2020 у Фонді не зафіксовано випадків смерті студентів-медиків, інтернів внаслідок профхвороби на COVID-19.

Крім того, ФССУ здійснює для медичних працівників, або їх родин у разі смерті медиків внаслідок профхвороби на COVID-19 надання одноразових допомог, а також щомісячних страхових виплат відповідно до загальнообов'язкового державного соціального страхування за кошти Фонду.

На сьогодні Фондом профінансовано одноразові допомоги за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням за 25 страховими випадками смерті медичних працівників на загальну суму 5 397 500 гривень (для 10 сімей виплата призначена у розмірі 210 200 грн, для 14 сімей (15 випадків), у яких страховий випадок настав після 01.07.2020, у розмірі 219 700 грн).

Одноразові допомоги Фонд призначив для 10 медиків, яким встановлено стійку втрату працездатності, інвалідність, що настала внаслідок профхвороби на COVID-19.

Щомісячні страхові виплати, які позитивно або до повного одужання компенсують медичному працівнику втрачений заробіток відповідно до ступеня втрати працездатності, Фонд призначив для 10 медиків.

Які послуги лікарня може надавати платно, а які безоплатно?

Будь-яка з майже 2500 комунальних лікарень, які працюють за договором з Національною службою здоров'я, має надавати пацієнтові безоплатну медичну допомогу в межах Програми медичних гарантій. Але є низка послуг, які не входять у Програму медичних гарантій. Їх державні медичні заклади можуть надавати платно.

Платно – це означає згідно з переліком і тарифами, визначеними власником лікарні або уповноваженим органом. Оплата здійснюється виключно у вигляді офіційних платежів. Це такі послуги, як наприклад:

- * лабораторні, діагностичні та консультативні послуги за зверненням громадян, що надаються без направлення лікаря, зокрема із застосуванням телемедицини;
- * корекція зору за допомогою окулярів та контактних лінз;
- * протезування, в тому числі зубне, слухове та очне;
- * медичні огляди, а саме:
  - * для отримання виїзної візи (крім службових відряджень державних службовців та при виїзді на лікування за наявності відповідних медичних документів);
  - * профілактичні медогляди при прийнятті на роботу та

для отримання посвідчення водія транспортних засобів. Крім випадків, коли медичні огляди проводяться за направленнями органів державної служби зайнятості;

- * медогляди для отримання дозволу на право отримання та носіння зброї громадянами;
- * періодичні профілактичні медичні огляди;
- * оздоровчий масаж, гімнастика, бальнеологічні процедури з метою профілактики захворювань та зміцнення здоров'я дорослого населення;
- * лікування безпліддя, включаючи хірургічні методи, штучне запліднення та імплантацію ембріона;
- * перебування у стаціонарі батьків у зв'язку з доглядом за дітьми віком понад 6 років, якщо це не зумовлено станом хворої дитини.

Весь перелік цих платних послуг, визначений у постанові Кабінету Міністрів №1138 від 17 вересня 1996 р. «Про затвердження переліку платних послуг, які надаються в державних і комунальних закладах охорони здоров'я та вищих медичних навчальних закладах».

Але всі послуги, які входять до Програми медичних гарантій, надаються безплатно. Для цього потрібне електронне направлення або від лікаря первинної ланки – педіатра, терапевта чи сімейника, з яким підписана декларація, або від лікуючого лікаря.

Нагадаємо, НСЗУ уклала договори з 3123 закладами охорони здоров'я на надання первинної, спеціалізованої медичної допомоги, а також допомоги пацієнтам з COVID-19 або підозрою на нього. 2491 з них – комунальні. Загальна сума контрактів НСЗУ з комунальними закладами охорони здоров'я складає понад 88 млрд грн.

Відновлено фінансування зупинених видатків ФССУ

Законом України від 13.04.2020 № 553 Про внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2020 рік» (пункт 5 прикінцевих положень) на період дії карантину було призупинено низку видатків Фонду соціального страхування для потерпілих на виробництві.

- Зокрема, зупинено:
  - страхові виплати одноразової допомоги потерпілому в разі стійкої втрати працездатності та членам його сім'ї;
  - витрати на санаторно-курортне лікування;
  - витрати на лікарські засоби та вироби медичного призначення;
  - витрати на спеціальний медичний, постійний сторонній догляд, побутове обслуговування та додаткове харчування, іншу медичну допомогу.

Також було призупинено фінансування Фондом реабілітаційного лікування працівників-застрахованих осіб у санаторно-курортних закладах після перенесених важких захворювань і травм (інсульту, інфаркту тощо).

З моменту прийняття зазначених змін Федерацією профспілок України вживалися всі можливі заходи для відновлення зупинених видатків Фонду соціального страхування України врешті Верховною Радою України 03.11.2020р. було прийнято Закон України «Про внесення змін до підпункту 2 пункту 5 розділу II «Прикінцеві положення» Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2020 рік» № 941-IX, яким відновлено зазначені видатки.

Закон набрав чинності 26 листопада 2020 року.

За повідомленням Виконавчої дирекції ФСС, потерпілим на виробництві, особам з інвалідністю Фондом буде здійснено виплату нарахованих коштів на медико-соціальні послуги за увесь період, упродовж якого фінансування видатків було призупинено. Зокрема, будуть перераховані кошти на здійснення спеціальних медичних, постійних сторонніх доглядів за потерпілими, а також побутове обслуговування, витрати на додаткове харчування, відшкодовано витрати за самостійно придбані лікарські засоби, вироби медичного призначення та гігієнічні вироби.

Крім того, Фондом буде виплачено одноразові допомоги потерпілим на виробництві або членам їх сімей у разі смерті потерпілих, які були нараховані упродовж періоду дії обмежень на фінансування.

Зміни щодо атестації лікарів під час карантину

Міністерство охорони здоров'я України оприлюднило для громадського обговорення проект наказу «Про затвердження Змін до деяких наказів Міністерства охорони здоров'я України».

Проектом наказу пропонується врегулювати питання проведення атестації лікарів, провізорів, фармацевтів, професіоналів з вищою немедичною освітою, які працюють у сфері охорони здоров'я та молодших спеціалістів з медичною освітою на період дії карантину, установленого Кабінетом Міністрів України з метою запобігання поширенню на території України COVID-19, а також підвищення рівня вимог та удосконалення критеріїв нарахування балів безперервного професійного розвитку шляхом внесення змін до ряду нормативно-правових актів МОЗ України.

Суть змін полягає у тому, що вищезазначені фахівці, строк дії посвідчень про призначення відповідну кваліфікаційну категорію та сертифіката яких закінчився у період дії карантину та був подовжений на 1 рік, матимуть право атестуватися до закінчення терміну дії цього подовження.

Окрім того, зміни стосуються і Порядку проведення атестації лікарів, затвердженого наказом Міністерства

охорони здоров'я України від 22 лютого 2019 р. № 446.

Відтак, передбачається, що особи, яким присвоєно відповідну кваліфікаційну категорію, проходять атестацію на її підтвердження 1 раз на 5 років. За бажанням лікаря, за наявності стажу роботи за спеціальністю та за умови, якщо лікар демонструватиме в особистому освітньому портфоліо різноманітні види діяльності та вдвічі перевищуватиме мінімальні вимоги щодо кількості балів безперервного професійного розвитку за рік, атестація на присвоєння наступної кваліфікаційної категорії може бути проведена через менший строк, але не раніше ніж через 3 роки з дати попередньої атестації. За види діяльності, які не стосуються відповідної лікарської спеціальності (або спеціальностей) лікаря, враховуватимуться не більше ніж 8 балів щорічно.

Також передбачається, що особисте освітнє портфоліо за результатами проходження безперервного професійного розвитку створюватиметься для кожної спеціальності, за якою лікар проходитиме атестацію.

Заходи та засоби попередження інфікування під час догляду за пацієнтами

Центр громадського здоров'я МОЗ України наголошує на тому, що в умовах пандемії COVID-19 і сезону гострих респіраторних вірусних захворювань особливого значення набуває захист від інфікування під час роботи з пацієнтами. Тому щодня перед медичним персоналом і працівниками соціальних служб постають запитання:

- які засоби індивідуального захисту обрати?
- що таке заходи інфекційного захисту під час догляду за пацієнтом?
- у якій послідовності, якими методами, як часто слід очищати і дезінфікувати поверхні в закладі охорони здоров'я?
- яких пацієнтів треба ізолювати і на який термін?
- як транспортувати пацієнта із підтвердженою чи підозрюваною інфекційною патологією?

Для систематизації підходів до профілактики інфекцій у закладах охорони здоров'я та соціального захисту Міністерство охорони здоров'я України наказом № 1777 затвердило заходи і засоби попередження інфікування під час догляду за пацієнтами, якими запроваджено класифікацію інфекційних хвороб за шляхами інфікування. Вона задовольняє потреби госпітальної епідеміології та робить вибір та реалізацію заходів інфекційної безпеки інтуїтивним, чітким і зрозумілим.

Як зрозуміти, яким чином реалізувати заходи захисту?

Наприклад, туберкульоз і дифтерія мають повітряно-крапельний механізм передавання, але зовсім різними є підходи до їх профілактики. Так, у разі туберкульозу єдиним засобом індивідуального захисту є респіратор, за дифтерії слід використовувати медичну (хірургічну) маску і захищати очі, а для роботи з інфікованим матеріалом треба додати медичні рукавички та захисний халат/фартух.

У наказі визначено 3 шляхи інфікування – контактний, крапельний (аерозольний) та повітряний (аерогенний). Для попередження інфікування контактним шляхом слід використовувати медичні рукавички та захисні халати/фартухи від інфекційних хвороб, крапельним – медичні (хірургічні) маски та захисні окуляри/щитки, повітряним – респіратори.

Крім того, у документі роз'яснено поняття стандартних заходів захисту, яких слід уживати під час догляду за всіма пацієнтами незалежно від наявності інфекційної патології. До них належать:

- гігієна рук;
- респіраторна гігієна та етикет кашлю;
- використання безпечних медичних інструментів та обладнання;
- безпечне поводження з медичними відходами;
- використання медичних рукавичок за наявності показань;
- профілактика уколів голкою;
- використання захисних халатів/фартухів від інфекційних агентів за наявності показань;
- використання захисних засобів для очей за наявності показань;
- використання безпечної білизни;
- прибирання приміщень.

Також у Центрі громадського здоров'я додатково звертають увагу на такі положення наказу:

- поверхні в закладах охорони здоров'я перед проведенням дезінфекції слід очистити або використовувати мийно-дезінфекційні засоби;
- використання розпилювачів, аеролізаторів, «дезінфекційного туману» заборонено через недоведену ефективність;
- посуд від будь-яких пацієнтів достатньо помити в посудомийній машині для його знезараження;
- ідальні у відділеннях закладів охорони здоров'я заборонені;
- працівники, які доглядають пацієнтів, обов'язково мають бути вакциновані відповідно до Календаря профілактичних щеплень в Україні;
- вакцинація від грипу є обов'язковою для працівників, які доглядають за пацієнтами (керівництво закладу має його забезпечити);
- медична шапочка та бахіли – ситуативні засоби індивідуального захисту і не мають використовуватися без показань.